

POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

Oslovení ve vybraných povídkách A. P. Čechova a jeho ekvivalentace v češtině, vypracovanou ADÉLOU KOUTNOU Ústav východoevropských studií FF UK 2014

Posuzovaná práce je tím typem zdařilých studentských prací, v nichž jejich autor sleduje od samého začátku až do závěru práce logické propojení teoretické části s její praktickou částí, zvláště pak schopnost aplikace svých vlastních teoretických stanovisek na analyzovaný praktický jazykový materiál. Předmětem lingvistického bádání A. Koutné se stalo oslovení, jeho funkce ve větě s akcentem na analýzu překladatelských postupů při převodu oslovení z jednoho jazyka do druhého, konkrétně z ruštiny do češtiny. Těžiště práce pak představuje nejrozsáhlejší šestá kapitola věnovaná rozboru oslovení na základě devíti povídek A. Čechova v rusko-českém srovnání.

V průběhu celé práce si je autorka vědoma jedné zásadní věci, bez níž žádný překlad uměleckého díla nemůže konkurovat originálu, a to schopnosti překladatele volit takové překladatelské postupy, jež dovedou jeho překládané dílo k takové finální vizi přeloženého textu, který je souzvučný s originálem. Oslovení v ruštině (velmi často normativní a zcela běžná pro ruské prostředí, např. *товарищ*, *девушка*, *друг*, familiární a deminutivní podoby vlastních jmen, mazlivá apelativa typu *голубчик*, *ласточка/ластонька*, *зайка/зайчик*, *лапочка/лапонька*, *душа/душечка/душенька* apod.) při převodu do češtiny a nacházení jejich maximálně vhodných analogů (ekvivalentů) již tradičně představuje mezi překladateli značný problém. Možná právě proto, že oslovení obecně, a zejména pak ta, které jsou vyjádřena vlastními jmény, fungují v každém uměleckém textu jako danost, jako něco, co má svou nezastupitelnou emblematickou funkci, takže jemu neodpovídající ekvivalent či častá absence (např. za použití substitučního postupu) může vést k tomu, že překlad jako celek propadá, je roztříštěný, nekoherentní, rušivý pro čtenáře apod. Navíc vlastní jména jakožto výrazná součást propriální lexiky jsou jedním ze základních kamenů poetiky díla, jeho celkového vyznění. V této souvislosti je proto třeba obzvlášť vyzdvihnout autorčinu schopnost podrobit kritické analýze ta překladatelská řešení (byť z pera renomovaných českých překladatelů, např. J. Hulák, E. Frynta, K. Dušková, A. Zahradníčková aj), jež v důsledku nesprávně zvoleného překladatelského postupu popírají stylistickou autentičnost původního díla.

Teoretická část práce je kompozičně dobře vystavěná, vyznačuje se logickou posloupností a systematickým popisem všech rovin překladu se zvláštním zřetelem na oslovení, jeho místo ve větné struktuře i komunikačně řečovém aktu, a rovněž jeho funkce, které zde plní. Autorka se zde pokusila ve zhuštěné podobě představit ty překladatelské postupy, jež se postupem času staly zásadními v česko-slovenské překladatelské tradici. Diplomantce nelze upřít, že se zde snažila pečlivě zmapovat celou řadu nejednoznačně nahlížených otázek dílčího i obecnějšího rázu, spojených s teorií překladu; jako hlavní teoretická východiska si zvolila práce J. Levého, J. Vilikovského a A. Popoviče. Neopomněla i práce světových teoretiků (Z. Lvovskaja, P. Newmark) a v kontextu všech přístupů k překladatelským postupům vytvořila kategorizaci vlastní, kterou následně aplikovala při rozboru analyzovaných překladatelských řešení v praktické části své práce. To považujeme za obzvlášť přínosné. Práce se vůbec vyznačuje výbornou argumentací vlastních stanovisek a závěrů.

Text práce je napsán kultivovaným jazykem a je kompozičně dobře strukturován. Práce je opatřena všemi náležitostmi v souladu s požadavky kladenými na odborný text tohoto druhu. Nicméně, dle našeho názoru, se jedná o zdařilou a víceméně samostatnou studii přesahující běžný typ bakalářských prací.

Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **v ý b o r n ě**.

V Praze, 4.září 2014

PhDr. Věra Lendělová, CSc.,
vedoucí práce